No. 2217 Zaterdag 3 Juli 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De K XIII op komst.

A. s. Maandag 5 Juli wordt in onze haven verwacht de Hollandsche onderzeeboot *K. XIII*, die hier tot den 12en zal vertoeven en daarna via het Panamakanaal zijn reis naar Oost-Indië zal voortzetten.

Het *Alg. Handelsblad* (Amsterdam) van 26 Mei schreef onder den titel:

DE REIS DER K. XIII NAAR INDIE,
IN DIENST DER WETENSCHAP

het volgende interessant artikel:

„Morgen, Donderdag 27 Mei vertrekt de „*K XIII*" voor de grootste reis, die tot dit tijdstip een ongeconvoyeerde onderzeeboot ooit nog ondernam.

Het is niet alleen om het „record" dat dit vermelding verdient. In het algemeen heeft onze marine te dien aanzien reeds een zeer goeden naam. Terwijl de meeste naties hun duikbooten op groote reizen sleepen of laten convoyeeren, hebben na de *K. V* en de *K XIII* reeds verscheidene andere booten van dit type, voor de verdediging van Oost-Indië bestemd, de reis daarheen door het Suezkanaal alléén gemaakt.

Ditmaal is een veel langere route gekozen.

De reis gaat eerst naar de Azoren (Fayal), van daar terug naar de Cãnarische eilanden (Las Palmas) en dan via de *Lona Passage* (1) naar Curaçao. In onze West heeft men dit *Nederlandsch* verdedigingsmiddel nog nooit gezien. Van Curaçao hoopt men dan via Colon en door het Panamakanaal naar Mazatlan aan de Westkust van Mexico te stevenen en verder de kust van het Amerikaansche continent in hoofdzaak volgend, naar San Francisco.

Dan begint de reis dwars over den Stillen Oceaan via Honoloeloe, Guam, Yap, Manilla naar Ambon, Banda, Bima, (op Soembawa), naar Soerabaja, waar de *K XIII* op 12 December ter reede hoopt te komen.

Deze Indische reis heeft een zeer speciaal karakter en dat is meer nog zelfs dan de maritieme prestatie aanleiding om aan dezen tocht eenige aandacht te wijden. De route is door de marineautoriteiten opzettelijk zoo gekozen in verband met het wetenschappelijk onderzoek, dat voor de *Rijks Commissie voor Graadmeting* Dr. S. F. VENING MEINESZ aan boord zal verrichten. Men herinnert zich wellicht uit vroegere berichten over de Indische reis van de onderzeeër „*K II*", de „slingerproeven" van dezen geleerde, die in de wetenschappelijke wereld heel veel aandacht hebben getrokken, zoozeer, dat dit werk en de Nederlandsche marine, die het mogelijk hielp maken, door de geodetische en geophysische afdeelingen van den Amerikaanschen *National Research Council* ten voorbeeld zijn gesteld aan de onderzoekers en de marine van andere naties. Die proeven moeten het mogelijk maken, dat de gesteldheid en de dichtheid van de aardkorst, die van invloed is op zwaartekracht en „aantrekkingsvermogen der aarde" overal wordt vastgesteld. Op het land kan men, sedert de hoogteverschillen nauwkeurig zijn vastgesteld, de fouten in de waarnemingen met slingerproeven door berekening corrigeeren.

Zoolang men echter hetzelfde niet ook ter zee kan doen, blijft dit werk onvolledig en daarom is reeds sedert jaren aangedrongen op werk, van de soort als Dr. VENING MEINESZ thans weer door de tegemoetkoming van onze marine kan verrichten.

Het slingertoestel van de eerste reis is sedert dien geperfectioneerd, het werd in zijn nieuwe gedaante — het *Meteorologisch Instituut* in de Bilt construeerde het — beproefd op de reis met de *K. XI* naar Suez en daarna zijn er nog weer enkele verbeteringen in aangebracht. Het is tusschen de beide periscopen in de centrale van de *K. XIII* vrij opgehangen en zoo ingericht, dat met een sterk licht, dat er door wordt gelaten, een photografische curve wordt verkregen, die een zuiver beeld geeft van de bewegingen, die het slingercomplex maakt.

De fouten, die een der slingers in het toestel maakt, worden door andere gecompenseerd.

Men moest zich wel van een dergelijke methode bedienen, omdat de anders gebezigde compensatieslingers in een boot als deze met groote magnetische velden een onzuiver beeld zouden geven. Uit den slingertijd, door de photografische curve aangegeven, kan dan de aantrekkingskracht der aarde worden afgeleid,

Om die berekening zuiver te kunnen doen, moet men echter de voorwaarden kennen, die afwijkingen bepalen, nl. de plooien in de aardkorst. De peilingen op de zeekaarten aangegeven zijn grootendeels gissingen, behelzen althans fouten ten gevolge van de onvolmaakte instrumenten, waarmede die peilingen zijn gedaan. De Britsche admiraliteit bedient zich daarom thans van een vernuftig apparaat en dank zij haar tegemoetkoming en waardeering van dit Nederlansche werk kon op de *K XIII* een dergelijk toestel worden aangebracht. Het geeft onderwater-kloksignalen, waarvan de echo hoorbaar wordt. Men weet met welke snelheid geluid door water zich voortplant en kan precies berekenen hoeveel tijd het signaal noodig heeft gehad om den bodem te bereiken en terug te komen. De Britsche staking is oorzaak dat dit toestel eerst op het laatste oogenblik kwam en dus niet nog eens kon worden geprobeerd voor het vertrek. Men het oog op een eventueel falen, worden ook speciale chronometers mee genomen. Op deze wijze heeft de reis der *K XIII* met den wetenschappelijken gast aan boord nog een directe practische beteekenis ook, Men kan er bekende peilingen mee controleeren en nog onbekende plooien in de aardkorst onder zee mee registreeren.

De op het eerste gezicht eenigermate zonderlinge route over den Atlantischen Oceaan is gekozen, om van een bekenden „drempel" in den Oceaan de breedte en hoogte te meten en de weg, dien de *K XIII* zal varen, werd zóó vastgesteld, dat men onder een gunstigen hoek van inval dezen rug een paar maal kruist. Bij de Lona Passage, (1), waar een diepte van 9 KM is geconstateerd, en de Bandazee, die, hoe betrekkelijk klein ook van oppervlak, geweldig diep is (5 K.M.) en een aantal andere punten van de reis hoopt men waarnemingen te doen van dien aard.

Voor de slingerproeven in het bijzonder moet men zich wel van de duikboot bedienen. Als geobserveerd zal worden, moet de fout, die de golfbeweging zou veroorzaken, worden vermeden en daarom laat men de boot zóó diep zinken, dat men in stil water komt te liggen. Ware dat niet noodig, dan zou men zich voor deze wetenschappelijke waarnemingen stellig bedienen van een ander vaartuig dan van een duikboot, waar alle ruimte reeds nuttig is gebruikt, zoodat men iets moet offeren, als men er toestellen plaatsen wil. In dit geval kan de vóórperiscoop alleen in den commandotoren worden gebezigd en hebben de officieren hun eenige hangkast moeten offeren voor het onderwatersignalentoestel, dat is aangebracht in de toch al zeer enge ruimte, waar vier officieren en DR. VENING MEINESZ gedurende zeven maanden verblijf moeten houden.

Men mag het dus wel bijzonder waardeeren, dat voor dat wetenschappelijk werk de marine in zoo ruime mate haar medewerking verleende. Hoezeer dit van heeler harte geschiedt door officieren, onderofficieren en matrozen, evenzeer als door het Departement in Den Haag, mocht DR. VENING MEINESZ reeds bij vorige reizen met vreugde ervaren. Dat is te meer te waardeeren, omdat 32 man, een zeer gecompliceerde machinerie (twee Dieselmotoren voor de vaart boven water, twee electromotoren, 132 groote accumulatoren, een groote hoeveelheid kleinere electrische werktuigen voor het vullen en ledigen der tanks, de hoogtesturen, de bediening der lanceerbuizen, enz. enz. enz.), een groote hoeveelheid brandstof en victualie (het langste traject duurt 19 dagen), tal van reservedeelen, een werkbank voor reparaties, een groote installatie voor draadloos zenden en ontvangen — om slechts te noemen, wat ons bij het schrijven invalt — moeten worden ondergebracht.

Het was op zichzelf reeds een puzzie om dit alles op te bergen, zóódat het niet noodeloos een kubieke centimeter afnam van de beschikbare ruimte. De ruimte tusschen de spanten bijv. is gevuld met circa 2 ton blikjes; alles heeft precies zijn plaats en slordige menschen zouden aan boord van een dergelijk scheepje een lastpost zijn voor hun medebewoners,

Te merkwaardiger is, dat blijkens de vroegere ervaringen van dr. Vening Meinesz de geest aan boord dezer scheepjes voortreffelijk is. Dat geldt alle categorieën van het personeel. Men beseft blijkbaar, hoezeer ieder hier van de welwillende goed-gehumeurdheid en tegemoetkoming der medereizigers afhankelijk is.

Van iets dat op „privacy" maar lijkt, is geen sprake. De commandant heeft een gordijn om zijn rustplaats. Dat is al. Het officierenverblijf is doorgang voor ieder, die dienst heeft aan roeren of machines.

Bij de „*Cornelis Drebbel*", het moederschip voor duikbooten, legt men thans de laatste hand aan de uitrusting der *K. XIII*. Door de reeds vermelde vertraagde aankomst van het onderwaterkloksignaal, zal het vertrek, dat aanvankelijk op heden (26 Mei) bepaald was, eerst morgen te 3 uur plaats vinden. Timmerlieden en electriciens voeren onder het oog van den commandant, den luitenant ter zee V. D. KUN en een der officieren-machinist met den monteur van het toestel de laatste werkzaamheden uit. Vier en twintig uur nadat de courant met dit korte stukje onder de oogen onzer lezers komt, zal de *K. XIII*, die 1 April l.l. in dienst werd gesteld, zee hebben gekozen en kan de heer Vening Meinesz het werk op vorige reizen gedaan hervatten.

Aan onze marine, die hem dit mogelijk maakt, komt dank en hulde toe voor hare belangelooze medewerking, aan den état major der K. XIII voor de offers, die hij zich getroost, gaarne getroost, omdat de heeren beseffen, dat het werk is van hooge wetenschappelijke waarde, dat dr. V. M, ondernam. Dat men het, evenzeer als de medewerking der marine in het buitenland hooglijk waardeert, is reden te meer voor ons, om dankbaar te zijn dat het Nederlanders zijn, wier vlot zeemanschap en vorscherstalent het mogelijk maken.

De omstandigheden zijn, ook meteorologisch, met zorg gekozen, de voorbereiding liet niets aan het lot over, (reservedeelen moesten naar verschillende punten vooruit worden gezonden, overal moet men voor de verdere reis de benoodigde voorraden vinden enz. enz.) alles geeft de reden te hopen, dat de reis zal worden bekroond met de resultaten in de hoop waarop zij wordt ondernomen.

Moge dat waar worden.

Goede reis, K XIII en behouden terugkeer voor de bemanning en dr. V. M. in het land, welks bevolking, als straks de resultaten bekend worden, terecht fier zal zijn op haar kinderen!

(1) *Lona-passage* Dit is bepaald een drukfout, want een Lonapassage bestaat niet, wel de *Mona-Passage* die van 8000 tot 9000 Meter diep is en ligt tusschen de eilanden Santo Domingo en Porto Rico. (*Red. Amig.*)

GODSDIENST EN GEBOORTECIJFER.

„In den tegenwoordigen tijd", zegt Dr. Froberger, neemt men in 't bijzonder zijn toevlucht tot de statistiek, voor de vergelijkende Godsdienststudie. Maar de statistiek is een eenigszins onzekere basis om over de werken te oordeelen.... Want op de eerste plaats moet men opmerken, dat de statistieken van een overdreven veronderstelling uitgaan, n.l., dat al degenen die een godsdienst belijden, ook getrouw zijn in het leven volgens dien godsdienst. Niemand zal er aan twijfelen, dat als alle katholieken ijverig hun plicht betrachtten, de landen, door de katholieken bewoond, een model van alle deugden zouden zijn; het een genot zou zijn daar te wonen; de leeuw en het lam naast elkander zouden huizen in bergen en bosschen, zooals eenmaal in het Paradijs. Helaas! dat dit onmogelijk is, om de eenvoudige reden, dat een groot deel der Katholieken niet beantwoordt aan de heiligheid van hun godsdienst.

Niettegenstaande deze tekortkomingen van de statistieken, zijn de katholieken van Duitschland blijkbaar in het voordeel ten opzichte van hun protestantsche medeburgers. Een in het oog springend voordeel is het grooter aantal geboorten bij de katholieken, dat langzamerhand leiden zal tot gevolgen van vèr strekkende beteekenis en de samenstelling van het Duitsche volk geheel veranderen.

Volgens de laatste publicaties steeg het aantal geboorten in de Katholieke families van Pruisen, reeds in 1921 tot 35,7 percent, terwijl het aantal katholieken slechts 32 percent is. D.w.z. de katholieken vormen in Pruisen 32 percent van de geheele bevolking, terwijl het aantal geboorten in de katholieke families 35,7 percent van het geheele aantal bedraagt. De Protestanten vormen 65 percent der totaal bevolking van Pruisen, terwijl het aantat geboorten in de protestantsche families slechts 55 percent bedraagt. Nog beter ziet men deze toename bij de katholieken, in het aantal kinderen, die de lagere school bezoeken. Volgens de laatste statistiek is het aantal Katholieke kinderen in 10 jaar met 30.039 toegenomen, terwijl dat der protestantsche kinderen in denzelfden tijd met 187.327 verminderd is.

Enkele Protestanten hebben al sinds eenige jaren de vrees geuit, dat het oogenblik zal komen, dat het aantal protestantsche kinderen slechts de helft van alle kinderen in Duitschland zalvormen. In de scholen naderen de katholieke kinderen reeds tot deze helft, zoo gevreesd door de Protestanten.

Op deze wijze zal de natuurlijke toename der katholieken automatisch leiden tot een belangrijke verandering in de getals-verhouding der beide belijdenissen; iets wat zeer door de Protestanten gevreesd wordt.

Geheel de geschiedenis van Duitschland, vanaf het begin van het Protestantisme is een voortdurende strijd van beide partijen om de meerderheid. Door den oorlog van 1866 werd Oostenrijk met zijn katholieke bevolking afgescheiden, door het streven der Protestanten naar de oppermacht. Maar in den loop der tijden hebben de katholieken hun positie wederom weten te veroveren. Daarom is het wel te begrijpen, waarom in het Duitschland van heden de godsdienst-strijd met zooveel hevigheid gevoerd wordt, vooral sinds de revolutie, die met den troon der Hohenzollern, den hechtsten steun van het protestantisme heeft doen verdwijnen en zijn invloed op degenen die de macht uitoefenen, heeft gefnuikt. Niettegenstaande er reeds zooveel jaren verloopen zijn, sedert de noodlottige scheiding van Luther, duren de tegenstellingen met zooveel hevigheid voort, dat de ware patriotten, die hèt wèl meenen met hun land, ten zeerste deze bron van oneenigheden betreuren.

RONDOM HET INTERNATIONAAL EUCHARISTISCH CONGRES TE CHICAGO.

I.

Het 28ste internationaal Eucharistisch Congres te Chicago is een wereld-congres geworden, zooals noch het oude Europeesche Continent, noch dat der Nieuwe Wereld ooit aanschouwd heeft.

Zoowel wat de deelname, als de organizatie en ontplooiing van eucharistische pracht en heerlijkheid betreft, zal het moeilijk zijn dit congres te overtreffen, en zoo als tot nu toe het geval was, steeds crescendo te gaan.

Zie het nederige begin der Eucharistische Congressen te Lille in 1881, dat door 3000 pelgrims werd bijgewoond, welk getal bij het vijfde te Parijs in 1886 reeds was aangegroeid tot een menigte van 20.000 leeken en 1500 geestelijken.

En mocht het Congres van Londen, in 1908 gehouden, toen voor het eerst weer sinds 350 jaren een pauselijk delegaat voet aan wal zette in Engeland, om zijn geestdriftige monstermeetings genoemd worden „de godsdienstige triomf van een geslacht" het Congres van Chicago met zijn millioen deelnemers, en zijn, zooals verwacht werd, twee millioen H. Communies van mannen, vrouwen en kinderen in en om Chicago op den dag der opening, zou men gerust „de godsdienstige triomf der wereld" mogen noemen.

Met des te meer recht, daar alle werelddeelen er ruim vertegenwoordigd waren. Reeds een week vóór den aanvang van het Congres, toen men allerwegen nog druk met de voorbereidselen bezig was, waren er, volgens de *New-York Times* een 20,000 peligrims, waaronder een 1.000 tal geestelijken, aangekomen.

Azie en Zuid-Amerika, Europa, Australië en Noord-Amerika, zonden een stroom van pelgrims.

Een week voor den aanvang, schreef de N. Y. T. was Afrika alleen nog niet vertegenwoordigd. Doch dit zou ook spoedig gebeuren, daar binnen enkele dagen Mgr. A. T. Trinaud, aartsbisschop van Algiers en Mgr. Hugh Mc Sherry, Bisschop van Kaap de Goede Hoop, verwacht werden.

Een heel bizondere eer viel de Chineesche delegatie te beurt. Deze stond onder de leiding van Josef Lo Pa Hong, een Chineesch kapitalist, bekend als de „Rockefeller van het Oosten", die met zijn onmetelijk vermogen 3000 katholieke Chineezen onderhoudt. Hij was vergezeld van zijn zoon Ignatius Lio, die vloeiend Engelsch, Fransch en Duitsch spreekt. Zij brachten het weelderigste stel liturgische gewaden mee van allen: bestaande uit een kazuifel, vier dalmatieken, koormantel, stool, manipel en benedictie-velum in goud geborduurd en zwaar bestikt met paarlen, berillen, veelkleurige agaten en andere edelgesteenten. Het in goudgeborduurde dessin stelt voor de korenaar, het Eucharistisch Brood verzinnebeeldend, en de druiventros, beeld van den Eucharistischen Wijn.

Deze kostbare gewaden, vervaardigd in het St. Jozefs-instituut in China, werd aan Kardinaal Mundelein aangeboden, die op zijn beurt beloofde dat enkele ervan door den Kardinaal-Legaat zouden gedragen worden, bij de Pontificale Kindermis op Maandag 21 Juni, op het „Soldiers Field."

***

De ontvangst van den Pauselijken Delegaat, Kardinaal Bonzano, te New-York, op Zondag 13 Juni, was de schitterendste ontplooiing van kerkelijke praal, die de Vereenigde Staten ooit aanschouwd hebben. Meer dan 1 millioen personen stonden saamgepakt in een radius van 15 „blocks," rondom de St. Patrick's Kathedraal, uren lang wachtende op de aankomst van de processie. Zeshonderd politieagenten hadden hun handen vol, om de vooruitdrukkende ontzaglijke menschenmassa tegen te houden. Het was een herleving van het middeleeuwsch christendom, dat New-York te aanschouwen gaf. Nadat de Europeesche Kardinalen, Casanova van Spanje, O'Donnell van Ierland, Dubois van Frankrijk, Piffl van Oostenrijk, Czernoch van Hongarije en Von Faulhaber van Duitschland op de estrade bij de Kathedraal hadden plaatsgenomen, verscheen Kardinaal Hayes van New-York, met zijn gast, den Pauselijken Delegaat, Kardinaal Bonzano, op de trappen van het heiligdom. Een gejuich steeg op uit de menschenzee. En voorbij trokken het 165ste. reg. infanterie, het 69ste van oud-strijders, onder commando van Kolonel John J. Phelan, allen in lichtblauw uniform; de Kadetten van St. Jan den Dooper, de „Classon Point" Kadetten, de Kadetten van O. L. Vrouw van Lourdes en St. Franciscus Xaverius, de „Knights of Columbus" en de Ridders van St. Gregorius. Toen deze schitterende stoet voorbijgetrokken was, hield men even halt en Kardinaal Bonzano nam plaats in de auto, die Zijne Eminentie zou rondvoeren temidden van deze ontzaglijke menigte van duizenden en duizenden, die juichten en baden en weenden van geluk en geestdrift.

Een aardig incident had er plaats gedurende dezen triomfocht. Een klein meisje, een ernstig aardig ding van omstreeks 5 jaar oud, wist onder de uitgestrekte armen van een stoeren politieagent door te glippen, en liep naar de auto van den Kardinaal. Een oogenblik aarzelde het kleine ding; toen stapte ze op de side-board van de auto en reikte Z. E. een witte roos.

„Mama is ziek" zeide ze met een bevend stemmetje, die echter door de opzijstaande menigte gehoord werd, „en ze zei, dat uw zegen haar zal helpen. Wil u zoo goed zijn mij te zegenen, father, dan kan ik dien zegen aan mama brengen en haar gezond maken?"

Kardinaal Bonzano boog zich over de zijde van de auto, en streelde het goud-gelokte hoofdje. Een politieagent, die op 't punt stond het kindje terugte halen, bleef stil staan.

„Ik zegen u, lieve kleine," zeide de Kardinaal „en ik zegen uwe goede moeder."

En de processie ging verder, het kindje stond stralend van geluk, door den zegen van den Kardinaal.

De Hoofd-inspecteur Lahey schatte de menigte rondom de Kathedraal op 75 duizend menschen en iedereen die maar even kon, knielde neer, met gebogen hoofd, toen Kardinaal Bonzano omringd door zijn kerkelijk gevolg. de kathedraal binnentrad. Alvorens binnen te treden, wendde de Kardinaal zich naar de menigte en gaf ze den pauselijken zegen.

De lucht in de kathedraal hing zwaar van den geur van duizenden bloemen. Overal zag men groote bouquetten van gele en witte bloemen — geel en wit zijn de pauselijke kleuren — en de troon van den Legaat aan de epistelzijde was één weelde en rijkdom van bloemen.

De andere kardinalen zaten in een rij aan de evangeliezijde.

Kardinaal Hayes was de eerste die het woord voerde, om Kardinaal Bonzano in naam van de Katholieken van Amerika welkom te heeten. In naam der leeken sprak Martin Conboy, voorzitter der Katholieke Club te New York.

In zijn antwoord op deze welkomst groeten sprak Kardinaal Bonzano deze gedenkwaardige woorden:

„Ik wensch u geluk met het feit, dat gij Kardinaal Hayes als uw geestelijken leidsman hebt, en dat gij zoo bereidwillig zijn pogingen voor de katholieke zaak steunt. Het is een voorrecht en een vreugde met Kardinaal Hayes te mogen samenwerken. Vooral in het groote werk van liefdadigheid dat hij op 't oogenblik onder handen heeft, moet gij gevoelen, dat gij niet teveel kunt doen om zijn grootsch plan ten uitvoer te brengen.

Het zal verwezenlijkt worden, ik ben er zeker van, op een wijze die passend is voor de Katholieken van New York, als gij te handhaven weet dien schitterenden geest, die deze stad een voorbeeld maakt voor alle steden van Amerika, en zelfs voor de geheele wereld."

***

De speciale trein, genaamd de „*Red Special*," die de Kardinalen van New York naar Chicago bracht, is speciaal voor dat doel gebouwd en geschilderd in de Pullman shops van Chicago. De bovenbouw is geheel in kardinaals-rood geschilderd, ook de wielen en de onderbouw.

Hij bestaat uit zeven wagons.

De eerste wagon, achter de locomotief, staat uit een promenade en bibliotheek.

Dan volgen drie luxe-wagons, elk bestaande uit zes coupés en drie salons.

Een volgende wagon bestaat uit tien rijk gemeubileerde apartementen. De „dining-car" heeft extra-fijn linnen, terwijl al het zilverwerk het wapenschild draagt van Kardinaal Bonzano.

De Legaat heeft een eigen wagon, bestaande uit vijf coupés, waarin alles met zijn wapenschild versierd is, terwijl de wanden met draperieën behangen en speciale paneelen bekleed zijn. Elke wagon draagt den naam van een persoon, beroemd in de geschiedenis der Kerk. De „dining-car" heet „*H. Maagd van het Meer,*" aldus genoemd naar het Seminarie van Mundelein.

De andere wagons dragen resp. de namen van PAUS PIUS, KARDINAAL BONZANO, KARDINAAL HAYES, BISSCHOP QUARTER, (de eerste bisschop van Chicago). PÈRE MARQUETTE en CHARLES CARROLL van Carrolton Md.

Woensdagmorgen om 11 uur van New-York vertrokken, zou de trein, met de hooge gasten, na op verschillende plaatsen gestopt te hebben, waar zij overal door feestcommissies werden begroet, Donderdagmorgen om 9.50 te Chicago aankomen.

Petroleum in Venezuela.

Volgens het verslag van den fiscaal inspecteur van de petroleumbronnen in Venezuela (opgenomen in *El Nuevo Diario* van Caracas van 14 Juni) bedroeg de petroleumproductie in Venezuela *in 1925*: 2.884.486 gewichtston.

in 1924:	1.329.783 ton
in 1923:	639.257 ton

zoodat de productie in de laatste jaren telkens verdubbeld is. Volgens de schatting der geologen en deskundigen zal de productie over 1926 wel boven de 5 millioen bedragen.

De *uitvoer* van petroleum bedroeg in

1925:	2.682.582 ton
1924:	1.211.555 „
1923:	504.053 „

De uitvoer zou in 1925 nog veel grooter geweest zijn, wanneer de verschillende petroleum-Mijen. er op bedacht geweest waren méér tanks te vervaardigen als deposito's voor de olie en meer tankbooten voor het transport.

Op het oogenblik (eind Januari 1926) zijn er 30 tankbooten, welk getal dit jaar 1926 mogelijk tot 50, misschien zelfs tot 60 zal stijgen.

Dat transport geschiedt tot nu toe naar Curaçao en Aruba en naar Amuay op het schiereiland Paraguaná, op welke plaatsen de ruwe olie overgeladen wordt in groote tankschepen, die ze vervoeren naar Noord Amerika en Engeland.

Het verschil tusschen *productie* en *uitvoer* over 1925 nl. 201.904 ton is grootendeels in Venezuela zelf geraffineerd, voor een deel door de petrol. Maatschappijen zelf verbruikt als brandstof voor de stoomketels bij de boorputten, voor de pompen om water of olie te verpompen en voor een ander deel verkocht aan andere petrol. maatschappijen, die nog hun eerste putten boren, als brandstof voor hun machines.

De *productie* der verschillende petrol. compagnies bedroeg in 1925:

van de	ton
Carribean Petr. Cy.	964.162
Venezuelan Oil Conc.	670.391
Britsch Equat. Oil Cy	620.931
British Controlled Oilfields.	359.779
Venezuela Gulf Oil Cy.	269.205
Colon Developm. Cy.	3.015
	tons 2.884.496

De *Uitvoer* bedroeg in 1925

van de	ton
Caribbean Petr. Cy	842.730
Venezuelan Oil Conc.	653.341
Brit. Equat. Oil Cy.	575.489
Brit. Controlled Oilfields	352.434
Venez. Gulf Oil Cy.	258.577
	2.682.582

Er werd in Venezuela aan **gasoline** in 1925 geraffineerd:

door de	
Carib. Petr. Cy.	9.295.638 Liter
Brit. Equat. Oil Cy.	4.480.611 „
Brit. Controlled Oilf.	646.068 „
	14.422.317 Liter
in 1924	7.293.796 „
in 1923	5.131.651 „

In 1925 werd in Venezuela aan kerosine (petroleum) geraffineerd: door de Caribbean Petr. Cy.

	5.035.551 Liter
in 1924	3.822.479 „
in 1923	3.050,358 „

id aan Gasolie geraffineerd in 1925 door de Caribbean Petr. Cy.

	1.950.976 Liter
in 1924	907.971 „
in 1923	22.621 „

id. aan Stookolie (Residu) door de Caribbean Petr Co. geproduceerd

	101.083 ton
„ „ British Equat. Oil Cy	29.610 ton
in 1925:	130.693 ton
in 1924:	76.821 ton
in 1923:	21.307 ton

Uit deze cijfers blijkt, dat niet alleen de productie en uitvoer, doch de *industrie* van het raffineeren der ruwe olie in Venezuela aanmerkelijk toeneemt.

Uit het gas dat uit de boorputten in de gemeente *Urdaneta* in het disbrich *Sucre* in den Staat *Zulia* opsteeg, werd nog 781.596 liter gasoline gehaald, die echter als brandstof om de buitengewone hooge graad van vluchtigheid geen toepassing vond, doch alleen gebruikt werd om met petroleum van lagen graad vermengd, opnieuw gedistilleerd te worden.

Aan machinerien enz voor exploratie, exploitatie, raffinage en transport van de olie werd in 1925 in Venezuela 71.994.705 KG ingevoerd met een waarde op de plaats van verscheping van 45.447.349 bolivar (á 50 cts).

In 1924 bedroeg de invoer van machinerien voor dit doel 42.372.529 KG. met een waarde van 30.005.432 bolivar.

Berichten uit de Kolonie

Goede Reis.

Met het SS. *Crijnssen* is Donderdag l.l. naar Holland teruggekeerd de Weleerw. Pater H. Ruberg.

De toestand van zijn gezondheid liet niet toe, om zich langer aan het missiewerk te wijden. Moge hij spoedig een volledig herstel vinden in het vaderlandsche klimaat, opdat hij nog lange jaren kunne arbeiden aan het heil der zielen.

Welkom.

Donderdagmiddag omstreeks kwart voor vier keerde Zijne Excellentie Gouverneur Brantjes en Echtgenoote, van zijne inspectie-reis naar de Bovenwindsche eilanden per gouvernementsschoener *Ina Vanterpool* terug.

Aan Zijne Excellentie en Echtgenoote onze eerbiedige welkomstgroeten!

Welkom.

Met het S.S. *Oranje Nassau* kwam Dr. H. S. BOOGAART van zijn verlofreis naar Trinidad en Caracas Donderdag weer hier terug, nu vergezeld van zijn echtgenoote.

Ontvangen vanuit den Haag per kortegolf

30 Juni 1926, 4.30 p. m.

Naar de *Telegraaf* meldt is MR. A. K. VINK Advocaat en Procureur te Helder ter beschikking van den Gouverneur van Suriname gesteld teneinde te worden benoemd tot Advocaat Generaal bij het Hof van Justitie in dat Gewest.

— Een Ernstige aarbeving heeft Sumatra's Westkust geteisterd. Padang-Pandjang is voor een groot deel verwoest. Er zijn ongeveer 100 dooden onder wie zich ook Europeanen bevinden. Ook te Fort de Kock is de schade groot. Er is hier 1 doode en 2 personen zijn gewond. Uit de vulcaan Merapi stijgt rook op. Hedenochtend om 3 uur werd een nieuwe aardschok gevoeld. De bevolking vlucht in paniek.

Korte golf.

Sedert Maandag 21 Juni heeft ons draadloos station Riffort elken dag geregeld verbinding per korte-golf-zender en -ontvanger ook met Oost-Indië. Het is alles nog proef. Doch de telegrammen komen prachtig over.

Wanneer zal die kortegolfzender nu ook voor het publiek worden opengesteld?

De eerste duikboot in onze haven.

In ons hoofdartikel, overgenomen uit „Het Handelsblad" van 26 Mei, staat te lezen: „In onze West heeft men dit *Nederlandsch* verdedigingsmiddel nog nooit gezien."

Dit is volkomen waar in dien zin, dat de *K XIII* de eerste *Nederlandsche* onderzeeboot is, die onze haven bezoekt.

Doch onze lezers zullen zich nog wel herinneren, dat het vorig jaar reeds een Amerikaansche duikboot, de *V. I.* onze haven is binnen geloopen.

Dat bezoek had plaats op Zaterdag 21 Februari 1925.

Behalve dat dit de eerste duikboot in onze haven was, had dit bezoek nog dit merkwaardigs, dat de *V. I.* op één na de grootste onderzeeboot was. De V. 1 was 342 voet lang. Engeland heeft duikbooten van 350 voet lang.

De V. 1. had een bemanning van 80 man, terwijl de K XIII, maar 32 man aan boord heeft. Een groot verschil dus.

Doch de V. 1. deed hier op C. zijn naam geen eer aan. Hij heeft niet onder water gedoken.

Amerikaansche onderzeeërs moeten, naar men zegt, eerst 15.000 zeemijlen *boven* water hebben afgelegd, vóór zij met duikproeven beginnen.

Wij verwachten natuurlijk dat de K. XIII hier ook zijn duikproeven zal vertoonen.

De duikboot „K. XIII".

De Etat-major der Onderzeeboot „*K. XIII*" bestaat uit:

Luit. ter zee 1e kl. L. G. L. VAN DER KUN. commandant;

Luit. ter zee 2e kl. J. J. L. WILLINGE, oudste officier;

Luit. ter zee 3e kl. M. S. WYTEMA. C. v. D. LINDEN, & J. VAN SANDWIJK, officiereu van den marine-stoomvaartdienst 2e klasse.

Wij heeten de bemanning van harte welkom en wenschen haar een aangenaam verblijf in deze dagen in ons midden.

Een lading-Ford-Auto's.

De 2n. Juni kwam te La Guayra de Stoomboot *Oneida* van de *Ford-Cy* met een lading van 239 Ford-autos, alle bestemd voor La Guayra en andere havens van Venezuela.

Het eigenaardige van dit transport was, dat deze boot speciaal voor vervoer van auto's is ingericht, zoodat deze auto's ook niet in kisten verpakt waren, doch zóó aan wal geschenen, terstond met eigen kracht de reis naar het huis van den eigenaar konden voortzetten.

Petroleum in Venezuela.

Zaterdag 19 Juni ll. heeft de olietankboot *Arthur W, Sewall* van *The New-York Bermudez Petr. Co.* van 9000 ton op de rivier *San Juan*, die in de Golf Paria tegenover Trinidad uitmondt, de *eerste* lading petroleum ingenomen, afkomstig uit het district Caño Colorado bij Maturin.

Ambachts-onderwijs.

Het is een prachtig en praktisch initiatief geweest van den C. R. K. Volksbond, om aan onze aankomende ambachtslieden in de bouwvakken de gelegenheid te geven zich ook theorethisch in hun vak te bekwamen.

Met den steun van de C. P. I. M. is het haar gelukt een avondschool te openen, waar de Heer J. D. KOOL, technisch employé van de „Isla", door theoretisch onderricht de praktische kennis op winkel opgedaan, zal aanvullen en vervolmaken.

Het onderwijs zal de volgende vakken omvatten:

1. Elementaire bouwkunde.
2. Teekenen.
3. Kennis van bouwstoffen.
4. Begrootingen.
5. Schilderwerk.

Maandagavond l. l. is de cursus officieel geopend, in tegenwoordigheid van het Hoofdbestuur van den C. R. K Volksbond, den Heer KOOL en 29 leerlingen, welk getal sindsdien nog met een tiental vermeerderd is. Wel een bewijs dat er geestdrift voor het werk bestaat, en dat gevoeld wordt hoe daardoor in een lang gevoelde behoefte wordt voorzien.

De Heer JOHN DE JONGH, Voorzitter van den C. R. K. V. bracht op de eerste plaats een woord van dank aan de Directie van de C. P. I. M. die zoo spontaan en bereidwillig zijn steun had toegezegd en gegeven; vervolgens aan den Heer KOOL, die zich met zooveel liefde bereid verklaard had, de leiding van den cursus op zich te nemen; om te sluiten met een woord van aanmoediging tot de leerlingen die met zooveel geestdrift zijn gekomen, maar die met evenveel geestdrift het werk trouw moeten doorzetten, wil het, onder den zegen van den Allerhoogste, gedijen tot hun economisch en maatschappelijk voordeel.

De lessen zullen gegeven worden op Maandag- Woensdag- en Donderdagavond, van 8 — 10 uur.

Aan degenen, die trouw en met goed gevolg de lessen zullen gevolgd hebben, zal na beëindiging een diploma worden uitgereikt.

Wij wenschen den C. R. K. V. van harte geluk met dit initiatief, en hopen dat deze cursus in ambachtsonderwijs moge bijdragen tot de economische en sociale verheffing van onze Curaçaosche ambachtslieden, en het begin moge zijn van een bloeiende Ambachtsschool, waaraan vooral in dezen tijd Curaçao zoo'n behoefte heeft.

R. K. Universiteit.

Op het einde van het derde jaar sinds haar stichting bedroeg het aantal der studenten aan de R. K. Universiteit te Nijmegen 326.

Hiervan behoorden 13 tot de theologische faculteit, 136 tot de rechtsgeleerde en 177 tot de letterkundige faculteit. Er waren ingeschreven 15 seculiere priesters, 18 regulieren en 26 zusters.

Inkomsten van de Koloniale Kas.

1ste kwartaal 1926
voor het eiland Curaçaa

	1ste kw. 1926	1ste kw. 1925
invoerrecht	137.128	105.820
accijns	151.177	145.560
zegelbelasting	7.720	5.976
overdrachtsbel.	9.499	19.418
grondbelast.	27.960	12.944
inkomstenb.	70.516	61.281
petrol. raff. belasting	1.656	
enz. enz.		
totaal	427.624	372.708

Aan Inkomsten van onderscheiden aard

	1ste kw. 1926	1ste kw. 1925
huur v. landsgrond	10.097	8.781
uitvoerrecht	31.014	20.006
Posterij	20.979	18.818
Draadlooze	5.739	9.177
Cur. Bank	32.634	11.646
v. Openb. Gezond.	3.519	2.319
loodsgelden	74.490	57.643
enz. enz.		
totaal	212.696	158.570
belasting	427.624	372.708
	640.320	531.278

Inkomsten 1ste kwartaal 1926 van de geheele kolonie.

	1ste kw. 1926	1ste kw. 1925
aan belastingen	491.342	429.816
ink. v. onderscheiden aard	241.197	182.242
	732.539	612.058

De **Raming** voor het 1ste kwart. 1926 bedroeg:

aan belastingen:	384.250 fl.
aan ink. v. ond. aard:	170.650 „
aan verhoogde opbrengst van eenige heffingen	32.500 „
	587.400 fl.

Deze heffingen zijn door den Kol. Raad niet aangenomen, dus ook ook nooit geheven. *De werkelijke opbrengst* 732.539
met deze *raming*: 587.400
leverde dus een voordeelig verschil op van: **145.139 fl.**
en bracht nog 110.481 fl. meer op dan hetzelfde kwartaal van het vorig jaar.

Een Duitsch boek over Curaçao.

Niederländisch—West-Indien (Eine länderkundliche Skizze, mit Karte). Von Dr. OTTO WINKLER. (Mitteilungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Leipzig 1923—25). (Leipzig, F. Hirt & Sohn. 1926).

(Deze studie over Curaçao en de overige eilanden is, blijkens eene „Vorbemerkung", des schrijvers „*Dissertation*", met weglating echter van het historisch gedeelte, het hoofdstuk over „Verwaltung", de rechtspleging en eene literatuuropgaaf, zoomede eenige kaarten).

Borduurwerk eener West-Indische.

Bij *De Bron*, de zoo smaakvol ingerichte kunstzaak (hoek Zoutman- en van Speyckstraat te 's-Gravenhage), welke in den korten tijd van haar bestaan reeds zulk een goeden naam maakte op het gebied vooral van Nederlandsche sierkunst, is op het oogenblik een bizonder interessante tentoonstelling van borduurwerk — schilderen met de naald — van de hand eener geboren West-Indische: *Mevrouw C. de Nerée tot Babberich-van Houten*, een kunstenares, van het eiland Curaçao afkomstig, die velen zich nog zullen herinneren van de tentoonstelling van Vrouwenarbeid in 1898, waar zij de ziel was der West-Indische Afdeeling.

Sedert dien tijd heeft zij niet stil gezeten, dat getuigt al dit bewonderenswaardige borduur-kunstwerk, door haar in haar vrijen tijd verricht, naast hare schilderstudies, onder de beslommeringen van haar huishouden en de opvoeding van drie zoons, bij een dikwijls wankelende gezondheid.

De ontwerpen van dit borduurwerk zijn grootendeels van haar te vroeg ontslapen, oudsten zoon Carel, van wiens exotische, veelgeroemde zwart-en-wit-kunst hier tevens verscheidene zeer fraai exemplaren zijn geexposeerd. De verwantschap tusschen beiden is dan ook wel opvallend. Het magistrale borduurwerk, dat den geheelen wand beslaat, vertoont dezelfde vrouwenobsessie, welke al Carel's teekenwerk kenmerkt. Maar hoe innig fijn, orchidee-achtig, als in een droom, wist hij ze weer te geven, b. v. de „*Sprookjesvertelser*" en „*Extase*" om er maar een paar te noemen. En hoe zuiver gevoelig heeft de moeder die haar genialen zoon aanbad, hem met haar naald gevolgd.

Aandoenlijk is 't haar te hooren vertellen, hoe zij aan zijn ziekbed in Zwitserland zat te borduren, omdat hem dit zoo'n rust gaf en hoe bij een indrukwekkenden „zonsondergang" haar kunstwerk van dien naam ontstond. Wat een heerlijke kleurenpracht! Maar ook wat een uren-, dagen-, maanden-, jarenlangen geduldig toegewijde arbeid.

Daar deze tentoonstelling nog slechts tot 16 dezer geopend blijft, zouden wij allen lezers van dit weekblad den raad willen geven. zich te haasten er heen te gaan. Zij zullen zich den gang niet berouwen.

(*Kol. Wkbl. 10 Juni.*)

De nieuwe havenwerken van Maracaibo.

Zaterdag 19 Juni is in Maracaibo de verbetering van de haven aldaar begonnen, door in het werk stellen van de groote baggermachine „*Maracaibo*" van de *Raimond Concrete Pile Cy.*

Ook zijn de eerste heipalen in den grond geslagen, die de richting van de nieuwe kademuur aanwijzen.

Welkom.

Met het *SS. Oranje Nassau* is Donderdag morgen alhier gearriveerd Dr. FEHER de nieuwe havendokter, een Oostenrijker, vroeger in Oost-Indië werkzaam.

Officieele berichten.

De seiner bij den post voor draadlooze telegrafie alhier J. Z. Herman is in activiteit hersteld.

Aan den tijd. agent van politie 2d. klasse L. E. Guthman is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 'sLands dienst verleend.

Aan den hoofdbrievenbesteller alhier Norberto Isaac Heyzer is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 'sLands dienst verleend.

De tijdelijke kweekeling aan de Voorbereidende klassen aan de Wilhelminaschool alhier Mej. J. N. Römer is tijdelijk ontheven van haar werkzaamstelling aan genoemde klassen en werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier.

Regen.

De vorige week Dinsdag heeft het in het benedendistrict, doch alleen op Barber en Soto, een half uur lang ongeveer 10 m.M. geregend.

Eergisteren morgen heeft het in de stad een paar kleine buitjes geregend. Veel was 't niet.

Surinamers op Curaçao.

Op bl. 7 van de brochure: *De Economische toestand van Suriname in 1925* lezen we het volgende:

„De emigratie van Surinaamsche jongelieden naar Curaçao bleef aanhouden.

In 1924 vertrokken derwaarts 135 jongemannen en in 1925 bedroeg dit aantal 154. De meeste dezer jongelieden vonden plaatsing bij de *Cur. Petr. Ind. Mij.*"

Doch het getal Surinamers hier werkzaam moet nog veel grooter zijn, want reeds *vóór* 1924 was die emigratie al begonnen, en ook in dit jaar 1926 zijn er weer velen bijgekomen. En velen wonen hier met vrouw en kinderen.

ALLERLEI.

Een heldin der zee. Drie matrozen door een meisje gered.

Door haar buitengewoon moedig en vastberaden optreden heeft een Engelsch meisje, miss Foy Quiller-Couch in de haven Fowey (Cornewall) drie matrozen het leven gered. Deze matrozen, wier schip in Fowey pottebakkersaarde had geladen, waren een uitstapje gaan maken in een zeilbootje. Toen zij buiten de haven kwamen bleek de zee ruw, en de gevaarlijke stroomingen, waarmee de matrozen niet bekend waren, dreven hun bootje naar de rotsen, de meest-gevreesde van de geheele streek. Alle pogingen om naar de haven terug te keeren mislukten. Met onweerstaanbare kracht werd het bootje voortgejaagd naar de klippen, waar het zeker te pletter zou slaan.

Miss Queller-Couch zag het gevaar waarin de matrozen verkeerden. Zij bedacht zich geen oogenblik, sprong in een motorboot, vloog de haven uit. Zij is een ervaren zee-vrouw en kent de kust op haar duimpje. Zij slaagde erin, voorlangs de bedreigde boot te komen en den mannen een touw toe te werpen.

Maar toen begon het zwaarste werk.

De zeilboot, die voortdurend dreigde te kapseizen, moest in veilige haven worden gesleept, Het werd een gevecht tegen de zware zee en de snelle stroomingen. Maar onverschokken begon het kloeke meisje de langdurige worsteling en eindelijk slaagde zij erin de haven te bereiken.

Een opgewonden menigte sloeg aan den wal de redding der drie matrozen gade en juichte de dappere redster geestdriftig toe.

BUITENLAND.

Fanatieke kerkvervolging in Mexico

— De correspondent van de *Msb.* geeft de volgende beschouwing over den strijd tegen de Katholieke Kerk in Mexico.

Wanneer men aan een kerkvervolging in Frankrijk of Tsjecho-Slowakië, of aan den „Kulturkampf", in het Duitschland van Bismarck denkt, dan kan men daarbij onmogelijk uit het oog verliezen de eeuwen-oude Europeesche beweging naar eene „algemeene seculariseering", zooals die eenerzijds uit de evolutie van het protestantisme zelve, anderzijds uit de steeds groeiende idee eener toenemende souvereiniteit van het moderne staatsbewind ontstaan is.

Over héél het ontzaglijke Zuid-Amerikaansche werelddeel is die beweging, van Europa uit en met de energie van Latijnsche propagandisten, vaardig geworden. Zonder met dien specialen gedachtengang rekening te houden zou men kunnen veronderstellen, dat het met de Katholieke bevolking van Mexico gesteld is als met een volk in diep geestelijk verval.

Zulk een oordeel zou niet juist zijn! Alléén een inderdaad kleine, maar fanatieke en maçonnieke minderheid is het, die zich van agrarische en communistische elementen in de bevolking bedient, om hare ultranationalistische politiek dóór te drijven .... via de stééds aanlokkende kerkgoederen.

De deportatie van katholieke, niet-Mexicaansche geestelijken door de Calles-regeering moge dan al in juridischen zin wettelijk worden genoemd naar de letter der beruchte 1917-constitutie van de republiek Mexico, — de vraag blijft: is die constitutie wettig en rechtvaardig? En dat is ze zeker niet, daar ze de fundamenteele beginselen van recht en rechtvaardigheid, de heiligste rechten op burgerlijke en godsdienstige vrijheid schendt. In elk geval heeft de schandelijke wijze, waarop de regeering in Mexico nu de constitutie wil toepassen ten opzichte van niet-nationalen, er allen schijn van, dat zoowel vrees voor de Katholieke bevolking van Mexico, als een bijzondere haat tegen de volijverige Spaansche geloofsverkondigers, de agenten der Calles-regeering op dergelijke onbehoorlijke wijze hebben doen handelen.

Niet alléén heeft de Spaansche gezant te Mexico onmiddelijk geprotesteerd tegen de onwaardige behandeling zijner landgenooten, maar ook de Britsche gezant, of liever: diens plaatsvervanger heeft formeele nota's van protest aan den Mexicaanschen minister van buitenlandsche zaken doen toekomen, omdat er met de Spanjaarden óók drie Iersche priesters uitgedreven werden, die vele jaren van hun leven hebben opgeofferd aan het geven van onderwijs aan de Mexicaansche jeugd.

De regeering heeft nu echter, om de maat vol te maken, aangekondigd, met „de algemeene nationalisatie (d.i. seculariseering, of wel confiscatie ten gunste van den staat,) van alle kerkeigendommen spoedig een begin te zullen maken."

De anti-clericale wetten van Mexico dateeren van véél vroeger dan 1917. In de Juarez-reformwetten en later onder de constitutie van 1857, werden alle kloosters opgeheven, de godsdienstige feestdagen, behalve die van een specifiek nationaal karakter afgeschaft, ook het luiden der kerkklokken werd door plaatselijke verordeningen geregeld, ja zelfs werd er tot een „municipalisatie" van kerkhoven overgegaan, om zoo mogelijk de gewijde katholieke kerkhoven — er waren schier geen andere — uit de handen der Kerk te houden.

Nadat Porfirio Diaz president geworden was, werden deze anti-clericale wetten voor zekeren tijd toegepast. Maar onder den invloed van de katholieke Sephora Diaz, Porfirio's tweede echtgenoote, ontwikkelde er zich een modus vivendi tusschen de Kerk en de staat, waaronder de meeste der vervolgingswetten een doode letter werden.

„De revolutionaire periode van 1911 tot 1920, die daarop volgde, zegt Prof. E. A. Ross, o.a. in zijn merkwaardig boek „*The Social Revolution in Mexico*", was inderdaad voor de Katholieke Kerk een „via dolorosa." De revolutionnaire elementen (vooral onder maçonnieke aansporing) zagen in de Kerk den voornaamsten steunpilaar van het zoogenaamde land-feudalisme van oud-Mexico. Daarom vielen er vele en groote wreedheden te betreuren (bij de fanatieke vervolging door die revolutionnairen); en in de periode van 1913 tot 1915 moest menige geestelijke vluchten, zich in de bergen verschuilen, of op nog andere wijzen zijn leven in veiligheid brengen.

Maçonnieke generaals maakten kazernes en paardestallen uit sommigen van Mexico's méést eerbiedwaardige kerken, om door dit soort armzalige „bravoure" de ongeletterde recruten danig te imponeeren. Niets bleef ongedaan om in de geesten en gevoelens der geheele bevolking den traditioneelen Mexicaanschen eerbied voor den godsdienst te vernietigen.

Nadat het vechten tusschen de elkander het presidentschap betwistende partijen zoowat over was en het normale leven in de steden en de landelijke gemeenten hervat werd, kon de Kerk véél van haar prestige en van haren invloed terugwinnen; o. a. eenige der oude rechten, sinds zóóvele jaren haar ontzegd.

In Puebla, Michoacan en Lalisco werden opnieuw katholieke scholen opgericht zonder officieëlen tegenstand Want door de hand aan de wetten van 1917 te houden, zou de Mexicaansche regeering alle onderwijs van het volk onmogelijk gemaakt hebben — zóó slecht en weinig talrijk waren er de staatsscholen Uit Guadalajara en de Zusterskloosters der hoofdstad begonnen talrijke religieuzen hun levenswerk van opoffering weer van voren af aan. Liefdadige instellingen werken opgericht; door de Hiërarchie werden landerijen en gebouw en gekocht voor het bouwen van inrichtingen voor lager- en hooger onderwijs; en uit het buitenland werden goede werkkrachten aangezocht voor al die nieuwe, veelzijdige bedrijvigheid der Kerk.

En we zagen zelf staatslieden van meer liberale richting al deze zoo groote opofferingen der Katholieken goedkeuren! Totdat.... de radicale elementen aan 't bewind kwamen.

Volgens de „Constitutie van 1917" mogen de geestelijken niet in hunne kerkelijke kleeding, soutane of habijt, in het openbaar verschijnen; geen godsdienstige plechtigheden hoegenaamd mogen er buiten de kerken gehouden worden, noch mogen er collecten plaats hebben buiten zulke gebouwen, of kerkgelden belegd worden. Geen geestelijke mag er, zooals elk ander burger, de grondwet becritiseeren, noch stemmen of vergaderingen van politieken aard bijwonen; en natuurlijk kan hij geen enkel openbaar ambt bekleeden! De staat kan voor elke gemeente het noodige aantal geestelijken vaststellen; alléén het civiele huwelijk is er geldig — hoewel de staat zoo goedgunstig is om eene „clericale ceremonie," ná de burgerlijke niet heelemaal te verbieden.

Ziedaar iets van het conflict tusschen Kerk en Staat in Mexico!